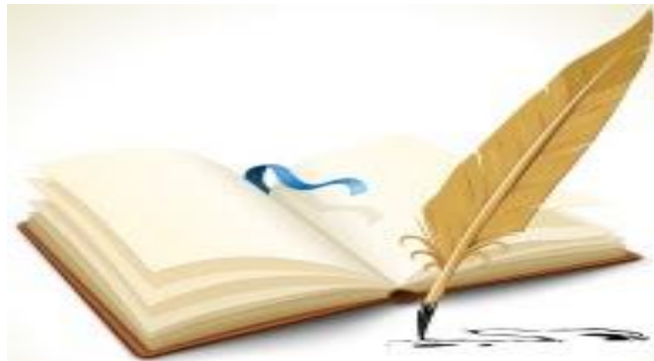

ИЛИМИЙ СТИЛЬ

Мугалим: Рыскелдиева А.З

Илимий стилдерге кирет:

Ошентип, мындай өз ара аракеттенүү менен талданган сөз стилинин субстилдери түзүлөт:

илимий-популярдуу — очерктер, лекциялар;

илимий жана публицистикалык - макалалар, очерктер, эскертүүлөр;

илимий жана маалыматтык - патенттик сыпаттамалар, аннотациялар;

илимий жана окуу - окуу китептери, окуу куралдары, лекциялар, рефераттар;

илимий жана маалымдама - сөздүктөр, каталогдор;

туура илимий - макалалар, монографиялар, диссертациялар, докладдар.

Макаладан үзүндү

Дүйнөлүк экономика, деп жазат автор, эртеби-кечпи күн системасынын материалдык жана энергетикалык ресурстарын кеминде бир себеп — Жердин сырьё ресурстарынын азайып кетишинен улам пайдаланууга мажбур болот. Бирок 1952-жылы Б.Рассел айткан позициядан келип чыккан бир психологиялык аспект бар. Б.Рассел эгер качандыр бир күнү Жер жүзүндө жалпы тынчтык өкүм сүрсө, адамдар кыйроого эмес, авантюрага, изилдөөгө болгон каалоосун канааттандырат деп эсептеген. Ал эми Күн системасы жана жылдыздар жөнүндөгү билим кыйроонун энергиясын алмаштыруучу укмуштуу окуяга айланып кетиши мүмкүн, бул олуттуу психологиялык көйгөйдү чечет. Кошумчалай кетсек, мындай күчтүү маданий жана интеллектуалдык стимулдар адамзатка заманбап философ Ф.Фукуяма алдын ала айткан стагнациядан сактанууга жардам берет. Стагнация (лат. *stagnatio* - кыймылсыздык, *stagnum* дегенден - токтоп калган суу) — өндүрүштүн жана сооданын узак убакыт бою токтоп калышы менен мүнөздөлгөн экономиканын абалы.

Илимий стилинин жанрлары

* **Жеке илимий-** монография, статья, доклад, курстук иш, дипломдук иш, диссертациялык иш

- **Илимий жана маалыматтык** -реферат, аннотация, конспект, тезистер, патенттик сүрөттөө
- **Илимий маалымдама** -сөздүк, справочник, каталог
  - **Билим берүү жана илимий-** окуу китеби, сөздүк, окуу куралы, лекция, конспект, реферат, оозеки жооп, түшүндүрмө
- **Илимий-популярдуу-** очерк, китеп, лекция, статья

Илимий макала – бул автор өзүнүн изилдөөсүнүн жыйынтыгын берген чакан эссе.

- Жанрлардын ошол эле тобуна баяндама, диссертация, ошондой эле курстук жана дипломдук иш кирет, алар илимий стилдин башка ар түрдүүлүгү – окуу жана илимий жанрлар менен жанаша жайгашкан.

Бул жанрлардын тексттери ар кандай илимий текстке мүнөздүү касиеттерге ээ болушу керек - так, логикалык, абстракттуу жана жалпыланган, гармониялуу композицияга ээ болушу керек.

Бул жанрлардын тексттеринде структуралык жана семантикалык компоненттер:

- аталышы (аталышы) – киришүү,
- негизги бөлүгү,
- корутунду.

Киришүү (суу бөлүгү) кыска жана так болушу керек.

Ал далилдейт - изилдөө темасын тандоо; - изилдөө ыкмаларын сүрөттөйт, - иштин максаттары жана милдеттери формулировкаланат. Илимдин ар кандай тармагынын негизги максаты кубулуштардын жана процесстердин ортосундагы байланыштын мыйзам ченемдүүлүктөрүн ачуу жана изилдөө болуп саналат. Илимий изилдөөнүн максаттарынын диапозонуна ошондой эле төмөнкүлөр кирет: илим объектинин өзгөчөлүгүн ачуу, типологиясын түзүү, кубулуштарды түшүндүрүү, функцияларды баяндоо, фактыларды системалаштыруу жана жалпылоо ж.б.

Монографиянын текстинин негизги бөлүгү,
дипломдук иш милдеттерине жана иштин
көлөмүнө ылайык бөлүмдөргө бөлүнгөн.

Илимий макалада бөлүмдөр бөлүнбөйт, бирок ар
бир жаңы илимий позиция жаңы абзацта
түзүлөт.

Корутунду бул изилдөө боюнча корутундуларды
камтыйт же кыскача
корутунду түрүндө болот .

Илимий -маалыматтык стили

Кептин илимий-маалыматтык стилинин
негизги жанрлары:

- эссе,
- аннотация,
- конспект,
- тезистер.